

Päijät-Hämeen liiton kannanotto Euroopan komission alueellisia valtiontukia koskevien suuntaviivojen muutokseen 2028–2034

Euroopan komissio julkaisi heinäkuussa 2026 ehdotuksen alueellisia valtiontukia koskevien suuntaviivojen muuttamisesta. Ehdotuksesta järjestetään julkinen kuuleminen, jonka määräaika on 30.9.2026.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/fi/ip_26_1690

Ehdotuksessa Suomen eteläinen suuralue (Etelä-Karjala, Kymenlaakso, Päijät-Häme, Kanta-Häme ja Varsinais-Suomi) sisällytettäisiin muuttuneen turvallisuus- ja toimintaympäristön perusteella ennalta määriteltyyn C-tukialueeseen. Päijät-Hämeen hallitus on käsitellyt asiaa ja linjannut maakunnan keskeiset näkökohdat. Maakuntajohtajan päätöksellä annettavassa lausunnossa korostetaan Päijät-Hämeen elinvoima-, investointi- ja rakennemuutoshaasteita sekä tarvetta kehittää tukijärjestelmän kriteerejä nykyistä paremmin alueiden todellisia kehityshaasteita vastaaviksi. Komission tavoitteet ovat linjassa maakuntaohjelman kilpailukykyä, investointeja, yritystoimintaa ja uudistumiskykyä vahvistavien tavoitteiden kanssa.

Asian on valmistellut kehittämisjohtaja Juha Hertsi puh. 044 3719442

Päätös

Päijät-Hämeen liitto pitää myönteisenä Euroopan komission ehdotusta, jonka mukaan Etelä-Suomen maakunnat (Päijät-Häme) sisällytettäisiin ohjelmakaudella 2028–2034 ennalta määriteltyyn C-tukialueeseen. Ehdotus tunnistaa muuttuneen turvallisuus- ja toimintaympäristön vaikutukset sekä Venäjän hyökkäyssodan seurauksena syntyneet laajat taloudelliset haasteet. Päijät-Hämeen näkökulmasta ehdotus on perusteltu ja tarpeellinen.

Samalla liitto katsoo, että alueellisten valtiontukien kohdentamisessa käytettäviä kriteerejä tulee edelleen kehittää siten, että ne kuvaavat nykyistä paremmin alueiden todellisia kehityshaasteita. Alueellisten tukien tulee perustua todellisiin kehityshaasteisiin. Nykyisessä järjestelmässä alueellisen tukikelpoisuuden keskeisenä perusteena on harva asutus. Päijät-Hämeen liitto katsoo, ettei väestötiheys yksin riitä kuvaamaan alueiden taloudellista tilannetta, kehittämistarpeita eikä

investointien houkuttelukykyä. Alueellisten valtiontukien kohdentamisessa tulisi huomioida nykyistä vahvemmin myös: alueen BKT asukasta kohden, työttömyysaste ja pitkäaikaistyöttömyys, väestökehitys, rakennemuutoksen vaikutukset, investointien määrä ja investointivaje sekä turvallisuusympäristön muutoksista aiheutuvat taloudelliset vaikutukset. Päijät-Hämeen näkökulmasta alueellisen tukijärjestelmän tulee ennen kaikkea tukea niitä alueita, joiden taloudelliset ja rakenteelliset haasteet ovat suurimmat. Päijät-Hämeen talous- ja työllisyyskehitys tukevat vahvempaa huomiointia, koska Päijät-Hämeen taloudellinen kehitys on viime vuosina ollut muuta maata heikompaa. Tilastokeskuksen kansantalouden aluetilinpidon mukaan Päijät-Hämeen BKT asukasta kohden oli vuonna 2023 37 213 euroa, mikä oli maakunnista alin taso Suomessa ja selvästi alle koko maan keskiarvon (48 863 euroa). Työllisyystilanne on samaan aikaan heikentynyt voimakkaasti. KEHA-keskuksen heinäkuun 2026 työllisyyskatsauksen mukaan Päijät-Hämeen työttömyysaste oli 15,8 prosenttia, mikä oli yksi Suomen korkeimmista työttömyysasteista.

Maakunnassa tunnistetaan myös väestökehitykseen, työllisyyteen, elinvoimaan ja taloudelliseen rakennemuutokseen liittyviä haasteita. Näihin vastaaminen edellyttää investointien, yritystoiminnan uudistumisen, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan sekä kansainvälisen kilpailukykyyn vahvistamista. Päijät-Hämeen liiton näkemyksen mukaan nykyinen tukijärjestelmä ei kaikilta osin huomioi riittävästi tällaisia sosioekonomisia tekijöitä. Siksi alueellisten valtiontukien perusteita tulisi täydentää taloudellista suorituskkyä ja työllisyystilannetta kuvaavilla mittareilla.

Venäjän vastaisen rajan sulkeutumisen vaikutukset ulottuvat laajalle Suomessa. Komissio on perustellusti tunnistanut Venäjän vastaisen rajan sulkeutumisesta aiheutuneet erityiset haasteet laaja-alaisesti Suomen alueille. Venäjän kaupan päättyminen, logististen yhteyksien muutokset, toimitusketjujen uudelleenjärjestelyt sekä muuttunut turvallisuusympäristö ovat vaikuttaneet laajasti Päijät-Hämeen Etelä-Suomen elinkeinoelämään. Vaikutukset näkyvät yritysten toimintaympäristössä, investointipäätöksissä sekä kasvun edellytyksissä. Näistä syistä Päijät-Hämeen asema ennalta määriteltynä C-tukialueena on perusteltua säilyttää myös lopullisissa suuntaviivoissa. Tukijärjestelmän tulee kannustaa

Maakuntajohtaja

27.09.2026

§ 30/2026

investointeihin. Tukikelpoisuuden lisäksi on tärkeää varmistaa, että tukijärjestelmä aidosti kannustaa yrityksiä investoimaan alueille, joilla taloudellinen uudistuminen ja elinvoiman vahvistaminen sitä eniten edellyttävät. Alueellisten investointitukien vaikuttavuutta tulisi arvioida myös alueiden välisen kilpailun näkökulmasta.

Viime vuosien kokemukset koronapandemiasta, energiakriisistä sekä Venäjän hyökkäyssodasta osoittavat, että alueiden toimintaympäristö voi muuttua hyvin nopeasti. Päijät-Hämeen liitto ehdottaa, että alueellisten valtiontukikarttojen tarkistamiseen luodaan nykyistä joustavampi menettely, joka mahdollistaa reagoinnin merkittäviin rakennemuutoksiin, äkillisiin työllisyysongelmiin sekä geopolitiisiin muutoksiin myös ohjelmakauden aikana.

Yhteenveto

Päijät-Hämeen liitto pyytää Euroopan komissiota: säilyttämään Etelä-Suomen ja sitä kautta Päijät-Hämeen aseman ehdotuksen mukaisena ennalta määriteltynä C-tukialueena; täydentämään tukialuekriteerejä nykyistä vahvemmillä sosioekonomisilla mittareilla; huomioimaan nykyistä paremmin alueiden BKT:n, työllisyyden, rakennemuutoksen ja turvallisuusympäristön muutosten vaikutukset; varmistamaan tukitasojen riittävän vaikuttavuuden investointien houkuttelemiseksi; kehittämään joustavamman menettelyn tukialueiden tarkistamiseksi ohjelmakauden aikana.

Päijät-Hämeen näkökulmasta alueellisen valtiontukijärjestelmän tulee perustua alueiden todellisiin kehityshaasteisiin. Maakunnan taloudellinen tilanne, työllisyshaasteet, rakennemuutos sekä muuttuneen turvallisuusympäristön vaikutukset puoltavat sitä, että sosioekonomisille tekijöille annetaan jatkossa nykyistä suurempi painoarvo alueellisia valtiontukia koskevassa sääntelyssä.

Ulla-Kirsikka Vainio
Maakuntajohtaja

Maakuntajohtaja

27.09.2026

§ 30/2026

Muutoksenhakukielto

Päätökseen, joka koskee vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa kuntalain 136 §:n mukaan hakea muutosta.